EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.12.2025
COM(2025) 798 final

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

Ajakohastatud suunised püügivõimsuse ja püügivõimaluste vahelise tasakaalu analüüsimiseks äärepoolseimate piirkondade laevastikusegmentide puhul, mis koosnevad alla 12 meetri pikkustest laevadest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 (ühise kalanduspoliitika kohta) artiklile 22

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Liidul on üheksa äärepoolseimat piirkonda, mis asuvad Euroopa mandriosast kaugel Atlandi ja India ookeanis, Kariibi meres ja Ladina-Ameerikas: Prantsuse Guajaana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion ja Saint-Martin (Prantsusmaa); Assoorid ja Madeira (Portugal); Kanaari saared (Hispaania).

Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 349 tunnistatakse kõnealuste äärepoolseimate piirkondade „struktuurilist ühiskondlikku ja majanduslikku olukorda, mida raskendavad nende kaugus, saareline asend, väike pindala, keeruline topograafia ja kliima, majanduse sõltuvus mõnest tootest, mille kõige püsivus ja koosmõju piiravad nende piirkondade arengut“. Artikliga nähakse liidu õigusaktides ja poliitikas, sealhulgas kalanduspoliitikas ette erimeetmete võtmine, et aidata neil neid probleeme lahendada.

2022. aastal võttis komisjon vastu teatise liidu äärepoolseimate piirkondade kohta,[1] milles on esitatud nende piirkondade jaoks uus strateegia, kinnitades taas komisjoni pühendumust võtta nende eripära arvesse liidu õigusaktides ja poliitikas, sealhulgas ühises kalanduspoliitikas.

Võrreldes liidu kalalaevastikuga tervikuna, on äärepoolseimate piirkondade kalalaevastikus laevu vähe, need kuuluvad peamiselt käsitööonduslikele ettevõtetele ja pereettevõtetele, mistõttu on neile iseloomulikud heterogeensed püügistrateegiad, energiamahukus ning tegutsemine eriti keerulistes ookeani- ja ilmastikutingimustes, mis mõjutavad oluliselt laevade keskmist kasutusviisi. Need laevastikud koosnevad peamiselt alla 12 meetri pikkustest laevadest, mille masina võimsus on väike, sõiduulatus piiratud ja tegevuskulud suuremad, mis tulenevad kaugusest ning sõltuvusest importkütusest ja -seadmetest. Lisaks on nende juurdepääs erasektori rahastamisele piiratum ja taristu piiratud, mis mõjutab sellise kalapüügi üldist kasumlikkust ja sunnib seega kalureid tegelema mitme tegevusalaga, et korvata sissetuleku puudumist, mis omakorda mõjutab laevade kasutamise määra. Nad tegutsevad kitsastel rannikulavadel, konkureerides sageli rändliikide pärast või naaberlaevastikega, ning sotsiaal-majanduslikult haavatavas olukorras, milles kalandusel on kohalikus tööhõives, toidus ja kogukonna stabiilsuses oluline roll. Lisaks on äärepoolseimates piirkondades püütavad kalavarud liidu ülejäänud kalalaevastiku püütavate varudega võrreldes mitmekesisemad ja -liigilisemad.

Võttes arvesse sellist struktuurilist ja ökoloogilist eripära ning selleks, et võtta asjakohaselt arvesse äärepoolseimate piirkondade tegelikku olukorda, võib osutuda vajalikuks kohandada tavapäraseid ELi kalavarude hindamise meetodeid, mis on välja töötatud peamiselt ühe püügiliigiga ja andmerikaste püügipiirkondade jaoks, samuti laevade kasutamise hindamise meetodeid, mis on välja töötatud äärmuslikest ilmastikunähtustest vähem mõjutatud püügi jaoks, mis on kasumlik ja piisavalt rahastatud, nii et kaluritel on võimalik tegeleda üksnes püügitegevusega. Meetodite kohanduste puhul tuleb arvesse võtta ka asjaolu, et paljudel juhtudel raskendab olukorda selliste kalalaevade laad – need on liidu vanimad ja väikseimad ning neil on vähem vahendeid oma sihtkalavarude mitmekesistamiseks ning laialdasemaks ja

[1] COM (2022) 198 final.

ühtlasemaks jaotamiseks püügipiirkonnas, et vältida püügitegevuse liigset koondumist ranniku lähedale ning koguda ja edastada andmeid oma püügitegevuse kohta.

Andmed nende püügipiirkondade kohta on suhteliselt piiratud ja kalavarude hindamisi tehakse vähem, mis takistab liikmesriikidel esitada aruandeid laevastiku püügivõimsuse ja -võimaluste vahelise tasakaalu kohta vastavalt püügivõimsuse ja -võimaluste vahelise tasakaalu analüüsi suunistele, mille komisjon võttis vastu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 (ühise kalanduspoliitika kohta)[2] artikli 22 lõikega 2 (edaspidi „dokument COM (2014) 545 (final)“). Selleks et võtta paremini arvesse äärepoolseimate piirkondade laevastike püügitegevuse mitmekesisust, võib lisaks andmekogumisraamistikus[3] sätestatule olla vaja kehtestada laevastikusegmentide allsegmendid.

Käesolevas teatises võetakse arvesse eespool nimetatud tegureid, mis erinevad märkimisväärselt ülejäänud liidu omadest, ning kehtestatakse kooskõlas äärepoolseimaid piirkondi käsitlevas 2022. aasta teatises[4] sätestatud prioriteetidega konkreetsed suunised alla 12 meetri pikkuste laevade segmentide tasakaalu hindamiseks äärepoolseimates piirkondades. Sellega kohandatakse dokumendi COM (2014) 545 (final) teatavaid elemente äärepoolseimate piirkondade struktuurse sotsiaalse ja majandusliku olukorraga ning neid ühendavate teguritega kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 349 ning asendatakse dokument COM (2024) 223 (final) käesoleva teatise punktis 3 sätestatud tingimustel.

Võttes arvesse dokumendi COM (2024) 223 (final) aegumist ja järgides Euroopa maailmamerepaktis[5] esitatud kohustust, kutsus komisjon äärepoolseimate piirkondade laevastikke omavaid liikmesriike üles esitama teaduslikke tõendeid suuniste muutmiseks ning konsulteeris oma teadusasutusega – kalanduse teadus-, tehnika- ja majanduskomiteega (STECF)[6].

Käesolevas teatises esitatakse (dokumendis COM (2014) 545 (final) sätestatuga võrreldes) alternatiivsed meetodid, mida asjaomased liikmesriigid võivad kasutada teatavate näitajate arvutamiseks äärepoolseimates piirkondades alla 12 meetri pikkustest laevadest koosnevate laevastikusegmentide puhul. Need alternatiivsed meetodid põhinevad dokumentides COM (2014) 545 (final) ja COM (2024) 223 (final) esitatud lähenemisviisi täiustamisel ning nende puhul võetakse arvesse 1) STECFi esitatud täiendavaid teaduslikke analüüse ja soovitusi seoses liikmesriikide iga-aastaste laevastikuaruannetega ning 2) asjaomaste liikmesriikide esitatud teavet äärepoolseimate piirkondade kohta[7].

Kõigil juhtudel, sealhulgas käesolevas teatises sätestatud suuniste kohaldamisel, peaksid liikmesriigid esitama kõik vajalikud andmed ja selgitused oma valikute põhjendamiseks ning selleks, et STECF saaks vajaduse korral teha täiendavaid analüüse ja kontrolle.

---

2 COM (2014) 545 final.

3 Nõukogu 25. veebruari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 199/2008 kalandussektori andmete kogumist, haldamist ja kasutamist käsitleva ühenduse raamistiku loomise ning ühise kalanduspoliitikaga seotud teadusliku nõustamise toetamise kohta (ELT L 60, 5.3.2008).

4 COM (2022) 198 final.

5 COM (2025) 281 final.

6 STECF 25-18 ja STECF PLEN 25-02.

7 Eelkõige STECF PLEN 25-02.

2. ALTERNATIIVSED MEETODID ALLA 12 MEETRI PIKKUSTEST LAEVADEST KOOSNEVATE LAEVASTIKUSEGMENTIDE JAOKS ÄÄREPOOLSEIMATES PIIRKONDADES

Dokumenti COM (2014) 545 (final) kohaldatakse üldreeglina kõigi laevastikusegmentide suhtes.

Käesolevas teatises esitatud suunistega kehtestatakse äärepoolseimates piirkondades alla 12 meetri pikkustest laevadest koosnevate laevastikusegmentide jaoks alternatiivsed meetodid, mida võib kasutada andmeparameetrite, bioloogiliste näitajate, laevade kasutamise näitajate ja lisanäitajate arvutamisel, nagu on sätestatud allpool.

Liikmesriigid võivad koostada oma laevastikuaruande mis tahes alternatiivse meetodi alusel, mis on sätestatud käesolevas teatises asjaomaste laevastikusegmentide kohta, üksnes juhul, kui nad põhjendavad vajadust seda teha, võttes arvesse asjaomase laevastikusegmendi konkreetset olukorda ja konkreetseid piiranguid, mis on tingitud selle asukohast äärepoolseimas piirkonnas. Selgitused tuleks esitada laevastikuaruande lisas.

Dokumendis COM (2014) 545 (final) on märgitud, et kui näitajad osutavad mõne asjaomase laevastikusegmendi tasakaalutusele, kuid liikmesriik leiab, et asjaomane laevastikusegment on siiski kalavarudega tasakaalus (või vastupidi), eeldatakse liikmesriigilt täiendava analüüsi tegemist, mis võimaldaks komisjonil ja STECFil tasakaalu kohta järelduse tegemisel liikmesriigi seisukohta õigustavaid põhjuseid täielikult mõista ja arvesse võtta. Seda tuleks kohaldada nii siis, kui näitajad on koostatud vastavalt dokumendis COM (2014) 545 (final) sätestatud meetoditele, kui ka siis, kui need on koostatud käesolevas teatises sätestatud alternatiivseid meetodeid kasutades.

2.1. Andmeparameetrid ja laevastiku segmenteerimine

Standardanalüüside tegemiseks, võrdlemise hõlbustamiseks ja töö dubleerimise ärahoidmiseks tuleks kooskõlas dokumendiga COM (2014) 545 (final) andmeparameetrid arvutada vastavalt andmekogumisraamistiku alusel kogutud andmetele.

Kooskõlas STECFi aruandega võib äärepoolseimates piirkondades alla 12 meetri pikkuste laevade näitajate arvutusi kõige sobivamal tasandil täiendavalt allsegmenteerida[8]. Põhimõtteliselt aitab allsegmenteerimine tagada, et allsegmentide näitajate väärtused on representatiivsemad kui üldisema segmenteerimise puhul. Allsegmenteerimise korral peaks see andmekogumisraamistikku täiendama, mitte asendama. Lisaks tuleks laevastikuaruande lisas esitada kõik aruandes esitatud arvutuste aluseks olevad andmed vastavalt samale ühtsele allsegmentatsioonile.

2.2. Bioloogilised näitajad

Kooskõlas dokumendiga COM (2014) 545 (final) peaksid mõlemad bioloogilised näitajad (säästva püügimäära näitaja ja ohustatud kalavarude näitaja) olema laevastikusegmendi tasakaalu tõendamisel tasakaalus.

[8] Liikmesriigid peaksid parimal viisil kasutama ära majandusandmete kogumise vormi veerge TEGEVUS, PÜÜGIVAHENDID või PÜÜGITEGEVUS.

2.2.1. Säästva püügimäära näitaja

Äärepoolseimates piirkondades alla 12 meetri pikkustest laevadest koosnevate laevastikusegmentide puhul võib dokumendi COM (2014) 545 (final) punktis 10.1 selgitatud säästva püügimäära näitaja arvutamist lihtsustada ühel järgmistest viisidest:

- F ja Fmsy väärtused võib tuletada järgmistest andmetest (tähtsuse järjekorras): a) riiklikud hinnangud, mille suhtes kohaldatakse vastastikust eksperdihinnangut, kui need eksperdihinnangud on kas avalikult kättesaadavad või esitatud laevastikuaruande lisas; b) riiklikud hinnangud, mille suhtes ei ole (veel) kohaldatud vastastikust eksperdihinnangut, kui riiklikud hinnangud on esitatud laevastikuaruande lisas vastastikuseks eksperdihinnanguks. Kalavarude hindamine peaks põhinema kõige uuematel kättesaadavatel andmetel, mis kajastavad kalavarude praegust olukorda. Võttes arvesse, et iga-aastased andmed iga kalavaru kohta ei ole alati kättesaadavad, peaksid liikmesriigid tagama, et kalavarude kohta lisatud hinnangud põhinevad kõige uuematel kättesaadavatel andmetel ega ole vanemad kui kolm aastat enne vaatlusaastat. Täpne ajastus võib siiski varieeruda sõltuvalt kalavarude elujoonest, mis tähendab, et mõne pikema elutsükliga liigi puhul võivad siiski olla asjakohased veidi vanemad, kuni viis aastat vanad hinnangud; säästva püügimäära näitaja võib esitada koos tegeliku katvuse protsendiga ja väärtuse arvutamiseks kasutatud varude arvuga;
- kasutada võib ühe või mitme tüüpilise sihtliigi F ja Fmsy hinnanguid; sellega seoses võib esitada ja kasutada ka liikide rühmade tootlikkusel põhinevaid hinnanguid.

Olenemata liikmesriigi kohaldatavast lihtsustusest, on äärmiselt oluline, et kõik vajalikud andmed esitataks laevastikuaruande lisas, et tagada täielik läbipaistvus ja STECF saaks neid täiendavalt kontrollida.

2.2.2. Ohustatud kalavarude näitaja

Kooskõlas dokumendiga COM (2014) 545 (final) palutakse liikmesriikidel loendada nende kalavarude arvu, mida asjaomased laevastikud „välja püüavad“ ja mis praeguse hinnangu kohaselt on suures bioloogilises ohus. Dokumendis COM (2014) 545 (final) selgitatakse ka seda, et selles kontekstis tähendab „väljapüüdmine“ seda, et suure riskiga kalavaru(d) moodustab/moodustavad igaüks üle 10 % laevastiku püügist või et laevastik püüab üle 10 % selle kalavaru püügist.

Tuginedes STECFi nõuandele ja võttes arvesse alla 12 meetri pikkustest laevadest koosnevate laevastikusegmentide eriolukorda äärepoolseimates piirkondades, võimaldati dokumendiga COM (2024) 223 (final) liikmesriikidel ajutiselt kasutada alternatiivset läviväärtust, et kindlaks määrata, kas kõnealused laevastikusegmendid kasutavad suure riskiga kalavaru(sid)[9]. Pärast dokumendi COM (2024) 223 (final) aegumist tuleks seda alternatiivset läviväärtust kohandada, et paremini kajastada nende laevastikusegmentide eripära, mida kirjeldati käesoleva dokumendi punktis 1, ja kajastada nende mõju asjaomastele kalavarudele.

Seepärast võivad liikmesriigid alla 12 meetri pikkustest laevadest koosnevate laevastikusegmentide puhul äärepoolseimates piirkondades arvestada, et laevastikusegment „püüab välja“ ohustatud kalavaru, kui varu moodustab rohkem kui 20 % laevastikusegmendi saagist ja kui laevastikusegment püüab rohkem kui 10 % sellest kalavarust. Liikmesriigid

[9] STECF PLEN 24-01.

peaksid esitama kohaldatud arvutuste üksikasjalikud andmed ja selgitused ning kõnealuse alternatiivse läviväärtuse kohaldamise teaduslikud põhjused laevastikuaruande lisas, et STECF saaks neid täiendavalt kontrollida.

Kolmandate riikidega ühiste kalavarude, eelkõige piirkondlike kalandusorganisatsioonide majandatavate kalavarude puhul kasutavad liikmesriigid ja STECF ohustatud kalavarude näitaja arvutamiseks rahvusvahelisi püügiandmeid, kui need on kättesaadavad. Ühiste kalavarude puhul, mille kohta sellised rahvusvahelised andmed puuduvad, kasutatakse ohustatud kalavarude näitaja arvutamisel ELi saaki koos asjakohase teabe ja andmetega. Kalavarusid, mille seisund ei ole asjaomase piirkondliku kalandusorganisatsiooni andmetel ülepüütud või mida ei püüta üle, ei liigitata „ohustatud varuks“.

2.3. Laevade kasutamise näitaja

Kooskõlas dokumendiga COM (2014) 545 (final) näitab laevade kasutamise näitaja iga laevastikusegmendi puhul tegelikult kasutatava koormuse keskmist suhet maksimaalsesse püügikoormusesse, mida laevastik võiks kasutada.

Tunnistades äärepoolseimate piirkondade laevastike ainulaadseid omadusi, sealhulgas nende püügitegevuse tasemete varieeruvust, peaks liikmesriikidel jätkuvalt olema võimalus arvutada selle näitaja alternatiivset versiooni, sealhulgas nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel segmendi tasandil kohandatuna, mis põhineb pigem teoreetilisel kui tegelikul maksimaalse aktiivsuse tasemel ja mida võetakse arvesse tasakaalu hindamisel. Selle väärtuse peaks kindlaks määrama iga liikmesriik ise, kasutades eksperdihinnangut ja kättesaadavat teavet, võttes arvesse looduslikke, tehnilisi ja sotsiaalseid tingimusi, mis iseloomustavad äärepoolseimate piirkondade laevastiku eriolukorda. See võimalus nähakse liikmesriikidele ette, sest täheldatud maksimaalset merepäevade arvu laevastikusegmendi kohta iga võrdlusaasta jooksul võivad piirata välised tegurid, nii et see arv ei pruugi kajastada laevastiku tegelikku tehnilist suutlikkust. Välised tegurid võivad olla majanduslikud, keskkondlikud ja sotsiaalsed, nagu on määratud kindlaks dokumendi COM (2014) 545 (final) punktis 12.2. Nagu on märgitud punktis 1, on selliste väliste tegurite suhtes eriti vastuvõtlikud äärepoolseimate piirkondade alla 12 meetri pikkustest laevadest koosnevad laevastikusegmendid.

Kui liikmesriigid saavad põhjendada selle näitaja versiooni kasutamist, nagu on sätestatud dokumendi COM (2014) 545 (final) punktis 12.2, võib see kajastuda näitaja VUR*nn* valikus. Näitaja *nn* valimise põhjused tuleks esitada koos kõigi arvutusteks vajalike andmetega laevastikuaruande lisas. Selleks et oleks võimalik kindlaks teha näitaja VUR suundumused, kutsutakse liikmesriike, kes kohaldavad tehnilise näitaja VUR*nn*-versiooni, üles säilitama sama künnise mitme aasta jooksul, mis aitab vähendada ekstreemväärtuste mõju. Igal juhul peavad liikmesriigid oma *nn*-künnise kehtestamisel või kohandamisel otsust selgelt põhjendama.

Liiga väikesest võrdlusvalimist tulenevate täpsusprobleemide lahendamiseks põhineb vähem kui kümnest laevast koosnevate segmentide tasakaalu hindamine näitaja sellel versioonil, mis annab suurima väärtuse, võttes arvesse dokumendi COM (2014) 545 (final) punktis 12.3 sätestatud minimaalset kontrollväärtust 0,7.

2.4. Täiendavad näitajad

Äärepoolseimate piirkondade alla 12 meetri pikkustest laevadest koosnevate laevastikusegmentide puhul võib täiendavate bioloogiliste näitajatena esitada ülepüütud

kalavarude arvu näitaja ja majandusliku sõltuvuse näitaja, mis arvutatakse STECFi nõuande kohaselt[10].

Esitada võib ka sotsiaalseid näitajaid, mis võivad aidata iseloomustada laiemaid sotsiaal-majanduslikke tingimusi, milles laevastik tegutseb. See annab liikmesriikidele võimaluse esitada täiendavaid selgitusi oma selliste laevastikusegmentide olukorra kohta, mis koosnevad kõige väiksematest alustest ja potentsiaalselt kõige haavatavamatest laevadest, kaluritest ja ettevõtetest.

Neid lisanäitajaid ei peeta alternatiivseteks näitajateks ja need ei ole laevastiku tasakaalu arvutamise osa.

3. LÕPPMÄRKUSED

Käesolevaid suuniseid kohaldatakse liikmesriikide poolt 2026. aasta maiks esitatavate riiklike aruannete koostamise ja hindamise suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1380/2013 (ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ) artikli 22 lõikele 2. Neid kohaldatakse siiski ka liikmesriikide poolt 2025. aasta maiks esitatud riiklike aruannete hindamise suhtes, kui need aruanded juba sisaldavad hinnanguid või teavet, mis võimaldavad asjaomase laevastikusegmendi tasakaalu soodsamalt hinnata kui dokumendi COM (2014) 545 alusel, mida on täiendatud dokumendiga COM (2024) 223 (final). Selleks et käsitleda äärepoolseimatele piirkondadele eriomaseid küsimusi, jätkab komisjon koostööd STECFiga, eelkõige STECFi äärepoolseimate piirkondade ekspertide töörühmaga.

[10] Nende näitajate arvutamiseks vt STECFi aruanded STECF-PLEN-24-01 ja STECF-15-02 lk 76–78, kus n = 10 %.